

АПК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Агропромисловий комплекс в Україні є одним із стовпів її економіки. Майже 40% експорту країни припадає саме на продукцію цієї галузі, а за 2021 рік АПК згенерував близько 10,6% національного ВВП України [1]. За сезон 2019-2020 рр. Україна посіла друге місце у світі за експортом ячменю, четверте - кукурудзи та п'яте - пшениці [2]. Загалом, Україна займає друге місце в світі за експортом зернових. Найменші коливання на вітчизняному чи міжнародному ринку агропродукції мають значний вплив на економіку України.

Розпочата Російською Федерацією в лютому 2022 року війна проти України мала колосальний вплив на її АПК, а слід за ними на економіку, та на продовольче становище у всьому світі. Сільське господарство підв'язане до його територіального місцезнаходження, ця галузь має неабияку залежність від логістичних зв'язків, зокрема українське продовольство прив'язане до морських та річкових портів – 90% зерна експортується саме морем [3]. В сільському господарстві України був працевлаштований кожен п'ятий її громадянин, що в умовах масової міграції спричинило глобальні структурні зрушення в зайнятості. Значна нестача необхідних запчастин для техніки, добрив, хімікатів чи отрути, необхідних в технології вирощування, зумовлена закриттям більшості підприємств. Велику кількість техніки, зерна було вивезено в країну-агресор незаконним шляхом.

За попередніми даними, вітчизняній сільськогосподарській інфраструктурі та її активам було завдано шкоди вже на понад 6 млрд. дол. Додаткові втрати галузі від війни за підсумком 2022 року прогножуються у розмірі 22 млрд. дол. Загалом, всі суміжні з сільським господарством сектори економіки України недоотримають доходи у розмірі 10-30% від запланованих.

Наразі Єврокомісія вже формує пакет допомоги АПК України. Очікується, що валові витрати підуть на розмінування території. Саме через наявність вибухонебезпечних предметів, в Україні цього року не засіяно близько 30% орних земель, а за оцінкою Української асоціації саперів, близько 83 тис. квадратних кілометрів наразі є небезпечними для ведення діяльності на їх території [1]. З огляду на це, Україні наразі потрібно понад 10 млрд. дол. лише на розмінування своїх територій. Крім того, Євросоюз розробив програму підтримки аграріїв України. Вона націлена на невеликі агропідприємства, адже саме вони, як вважається, є запорукою підвищення рівня зайнятості та стабільного доходу країни.

Отже, війна істотно вплинула не лише на агропромисловий сектор України, а і на продовольче становище у світі. Після закінчення війни прогноуються структурні зміни в устрої аграрного сектору. Перш за все – дроблення агро-холдингів на невеликі підприємства, яким будуть надаватись особливі, зручні умови функціонування на ринку. Оновиться система реалізації продукції – нові канали збуту, розширена система зберігання готової продукції, нові логістичні зв'язки. Прискориться перехід від експорту сільськогосподарських товарів, до експорту готової продукції з них: борошна, олії, напівфабрикатів тощо. Загальна тенденція до спеціалізації на пшениці та соняшнику зрушиться в бік диференціації культур – гречка, горох, гірчиця тощо – відносно нові культури для українського господарства.

Перелік посилань:

1) Громов О. Тренди Галузі. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/silske-gospodarstvo-pid-chas-vijni-zmina-prioritet/>.

2) Кузовкін Е. Аграрні відносини під час війни. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/agrarni-vidnosini-pid-chas-vijni-yak-derzhava-dopomagaе-agrariyam-z-regioniv-shcho-postrazhdali-vid-.html>.

3) Красиленко Д. Сільське господарство в умовах війни. URL: <https://sdplatform.org.ua/blogs/agriculture>.